

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

Caput 6. De Verbis inusitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

cum : vir enim honestus, & gravis esse debet Orator, non scurra aut levis : talem autem animum significant scurrilia & fæda verba ; talis enim vir, qualis ejus oratio. Indè fæditates illæ Tibulli, Propertii, Nasonis &c. Sunt autem sordida, & turpia non solùm, quæ castitati contraria, sed & quæ bonis moribus, & honestati repugnant: quò casu, si earum mentionem fieri sit necesse, priùs venia petenda, aut circumscriptione utendū. Sic pro inquinato vocabulo, quò usus est Martialis, Cicero meliùs expressit per detractionem confecti, consumptique cibi: & ille, qui dixit, facere ea quæ edentes, & bibentes cogit necessitas. Nolo dici, inquit Causinus l. 7. c. 14. morte Africani castratam esse rempublicam. Nolo stercus curiæ dici Glauciam, quamvis sit simile, tamen est utrobique deformis cogitatio similitudinis.

CAPUT VI.

De Verbis inusitatis.

Verba inusitata sunt, quæ amplius in usu non sunt, sed exoleverunt, ac vetustate suâ rubiginem contraxerunt ut ferrum ; qualia sunt illa Plautina: olli prò illi, vorsus prò versus præpositione, Induperator pro Imperator, linquere, pro relinquere, potis est pro potest, oppidè pro valde, pauperare pro pauperem facere, ipsissimus apluda, pro surfure; empfitare titilivitio. id est, filo putido, bovi-

N ;

nari

nari pro tergi versari, assulatiim pro minuta-
 tim, pappare pro comedere, dispatescere pro
 palam facere, missiculare literas, pro frequen-
 ter mittere, adjutare, spicere, amasso, averru-
 care, hypobrychium irrespirabile, pro extre-
 mo periculo, in quo omnis emergendi spes
 adempta sit: substillum pro aëre nubilo, in
 quo stillat, salpictæ pro tubis &c. Vide Eil-
 hardi Lubini antiquarium. Hæc & his similia
 Oratori cavenda sunt, quod non intelli-
 gantur hoc tempore. Quis enim intellexerit
 hoc? Confluges campum inhumigant, hi
 altum ocrim (id est collem) ascendunt, & flo-
 rem antlabant (id est bibebant) liberi ex char-
 chesius. Item hæc: Leviso mnamitis sonorinas
 imagines adfatur, nō umbrantur somno po-
 pulæ. Talia sunt apud Accium & Nævium il-
 la: Vagent ruspantes sylvas sextam tesseras
 non hercle apluda est hodie, quàm tu nequi-
 or, bilbit amphora: buttubata, concipilaffi
 item illa: buccularum eumlacione sac rivo-
 ces, & quæ ex reconditis trahit aruspicina
 pugis, plaseos, polimina, fendicas, magmenta
 proficias. Plura vide in antiquarii, contra
 Ceronem, oratione apud Causinum l. 2. c. 19.
 Simili oratione usus magno omnium risu
 Causidicus fertur apud Gellium; is enim
 cum significare vellet inopi, miseroque victu
 vivere quempiam, & panem esitare fursuro-
 um, vinumque eructum, & foetidum potare:
 hic inquit, Eques Romanus apludam edit,
 & flocces bibit. Aspexerunt omnes qui ade-
 rant, alius alium tristici primùm, &

bato vultu quidnam illud verbi utriusq, fo-
ret, requirentes, mox in risum soluti omnes,
quasi nescio quid Tuscè aut Gallicè dixisset.
Alter cum adversarius causam deferri postu-
laret, rogo Prætor, inquit, subveni, quoniam
usque nos bovinator hic demoratur; atque
id voce magnâ ter, quaterque in clamavit bo-
vinator. Commurmuratio facta est à pleris-
que, qui aderant, quasi monstrum verbi ad-
mirantibus: at ille, non enim, inquit, Luciliū
legistis, qui tergiversatorem, bovinatorem
dixit? His inter alia documentum dat Causi-
nus ex Phavorino, & Seneca; vivemoribus
præteritis, loquere verbis præsentibus. Poë-
tis hæc liberiora, ut patet ex Virgilio, quibus
etiam verba illa, & locutiones, quæ proprie
Poëticae sunt, relinquenda, ut sunt patrony-
mica, Christiades, Christicolæ, Romulides,
Anchisiades &c. & illa Amiani: cum primū
aurora surgeret, universaq; videre poteram,
armis stillantibus coruscabant, ac ferreus e-
quitatus campos opplebat, & colles. Item A-
puleii: ut primū tenebris adjectis dies inal-
bebat, & candidum solis curritulum cuncta
collustrabat &c. Fac pedes inquit Causinus l.
2. c. 8. quid sunt isti nisi carmina, eaq; prætu-
mida, & ubi Poëta ephithesis densior aut
verbis tumidior? Hac ex causa taxat stylū Si-
donii, & Ennodii. Prioris exemplum affert
hoc. Jam sol adultus roscidæ noctis hu-
morem radio crescente sorbuerat, besti-
alium, rigidarumque nationum corda

cornea, fibræq; glaciales intepuerant, cum
 sermonis Celtici squamam depositura nobi-
 litas, nunc oratorio stylo, nunc camænali-
 bus modis imbuitur. Posterioris hoc: Inte-
 rea, dum anceps esset fortuna certaminis, &
 pennatæ morres sibi æthera vendicarent,
 tellus concita tremuit concussione corni-
 pèdum. Excepit te sonipes lituorum desideris
 inquietus, & lancearum imber cœlum ob-
 textit. Addit unum ex Tertulliano. La-
 rissæus ille heros, apud Rupicem, & sylvico-
 lam, & monstrorum eruditorem scrupè-
 scholâ eruditus. Unde fas est colligere,
 inter verba inusita reponendas esse non so-
 las phrasas pœticas, sed & epitheta, ut
 horrifonus, roscidus &c. *Nota* tamen
 habere aliquando gratiam verbum Pœ-
 ticum, si rarè, & suò locò adhibeatur,
 quod idem de obsoletis, & priscis intelli-
 ge: ut sunt effari soboles, nuncupari
 in referendis autem veteris juris formu-
 lis, & sententiis omnino retinenda sunt
 ut suspenduntor, capite ple-
 ctuntor, Deus optumus
 maxumus &c.

* *
 * *